การวิเคราะห์หน่วยเสียง /ɲ/ ในภาษาฝรั่งเศส ของนักศึกษาไทย
Analyse phonologique du /ɲ/ en français des étudiants thaïs

สิรินยา เอื้อมนารมย์

Sirinya Aurmanarom

บทคัดย่อ

บทความนี้ตัดตอนมาจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ได้ศึกษาไว้แล้ว โดยประสงค์ที่จะวิเคราะห์หน่วยเสียง /ɲ/ ในภาษาฝรั่งเศสของนักศึกษาไทยในทุกตำแหน่งของคำและในโครงสร้างพยางค์เปิดและปิด หน่วยเสียงนี้เป็นหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาไทยและได้สร้างปัญหาในการออกเสียงให้แก่นักศึกษาไทย ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญที่จะศึกษา โดยมุ่งเน้นการออกเสียงผิดของนักศึกษา และได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขการออกเสียงผิดไว้ด้วยพอสังเขป

Abstract

The content of this article is derived from a Master's degree thesis. Its objective is to analyze the phoneme /ɲ/ in each position in words and syllables as produced by Thai students. This phoneme is not found in Thai, so it causes problems in pronunciation for Thais. The author sees the importance of studying this phoneme, especially the errors of pronunciation of /ɲ/ by Thai students. At the end of this article, the author also presents some suggestions to correct the errors.

บทนำ

ระบบเสียงของภาษาฝรั่งเศสและภาษาไทยมีทั้งส่วนที่เหมือนกันและส่วนที่ต่างกัน ในส่วนของความต่างกันก็มักจะสร้างปัญหาในการออกเสียงแก่นักศึกษาไทย ในภาษาฝรั่งเศสมีพยัญชนะนาสิกอยู่ 3 ตัว[1] คือ /m/, /n/ และ /ɲ/ ในภาษาไทยก็เช่นกัน มีพยัญชนะนาสิกอยู่ 3 ตัว คือ /m/, /n/ และ /ŋ/ ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยเสียง /ɲ/ ของภาษาฝรั่งเศสที่ไม่มีในภาษาไทยได้ก่อให้เกิดปัญหาในการออกเสียงของนักศึกษาไทย

[1] ในหนังสือ La Prononciation du français ของ Monique และ Pierre LÉON ได้รวมเสียง [ŋ] จากคำยืมภาษาอังกฤษไว้ในระบบพยัญชนะภาษาฝรั่งเศสด้วย ดังนั้นตามความคิดของนักสัทศาสตร์ทั้ง 2 นี้ ในภาษาฝรั่งเศสมีพยัญชนะเสียงนาสิกอยู่ 4 ตัว

จากการรวบรวมและศึกษาข้อมูลวิจัย ความถี่ของหน่วยเสียง /ɲ/ ในภาษาฝรั่งเศสนั้นปรากฏน้อยที่สุด ในบรรดาหน่วยเสียงทั้งหมดของภาษาฝรั่งเศส Léon (1972, p. 81) ระบุความถี่ของหน่วยเสียงนี้ไว้ 0.12% สำหรับภาษาเขียนและ 0.1% สำหรับภาษาพูดและ Carton (1974, pp. 71-72) ระบุไว้ 0.1 % นอกจากนี้ยังมีสถิติที่แสดงความถี่ของหน่วยเสียง /ɲ/ ในภาษาฝรั่งเศสพูดที่ Lafon, Delattre, Wioland และ Gsell (cité par Ongrabieb, 1975, pp. 204-206) ได้ศึกษาไว้ ซึ่งมีความถี่เพียง 0.112% แม้ความถี่การใช้หน่วยเสียง /ɲ/ ในภาษาฝรั่งเศสมีปริมาณน้อย หน่วยเสียงนี้ก็มีความสำคัญต่อนักศึกษาไทย ผู้วิจัยได้นำการออกเสียงผิดของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรีมาเป็นเป้าหมายหลักในการศึกษาเสียง [ɲ] ในภาษาฝรั่งเศส โดยผู้วิจัยสร้างตัวอย่างเนื้อเรื่องประกอบการวิจัย (le corpus fabriqué) ซึ่งประกอบด้วยคำที่มีหน่วยเสียง /ɲ/ ในตำแหน่งต้นคำ กลางคำ และท้ายคำ (ลงท้ายด้วย e final) และในพยางค์เปิด และพยางค์ปิด จากนั้นให้นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 วิชาเอกภาษาฝรั่งเศสบันทึกเสียงโดยอ่านตัวอย่างเนื้อเรื่องประกอบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้ารวบรวมเอกสารประกอบการวิจัยและพบว่ายังไม่มีผู้ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการออกเสียงพยัญชนะเสียงนาสิก /ɲ/ ของนักเรียนนักศึกษาไทยอย่างจริงจังเลย มีงานวิจัยระดับปริญญาเอกที่เปรียบเทียบระบบเสียงของทั้งสองภาษา (Ongrabieb, 1974-1975) และงานวิจัยระดับปริญญาโท เรื่องความยากลำบากของคนไทยในการออกเสียงพยัญชนะภาษาฝรั่งเศส (Sunsurattikul, 1974) รวมทั้งรายงานของ Debyser (1969) เรื่องข้อแนะนำในการสอนภาษาฝรั่งเศสแก่ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย ในหัวข้อความยากลำบากของคนไทยในการออกเสียง ซึ่งรายงานวิจัยทั้ง 3 ฉบับนี้ได้กล่าวถึงเสียง /ɲ/ ไว้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ในส่วนของหนังสือที่ใช้ประกอบการวิจัยเกี่ยวกับการออกเสียง /ɲ/ นั้นได้พบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ดังนี้ Walter (1983, p. 14) ได้กล่าวไว้ว่าโดยปกตินักวิจัยมักจะศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงสระภาษาฝรั่งเศสมากกว่าหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาฝรั่งเศส เนื่องจากหน่วยเสียงพยัญชนะโอษฐชะ 12 เสียงในภาษาฝรั่งเศสไม่มีการเปลี่ยนแปลงการออกเสียงนับเป็นเวลาหลายศตวรรษมาแล้ว ในขณะที่หน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก /ɲ/ ในภาษาฝรั่งเศสกำลังมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ สิ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ การสูญเสียลักษณะเด่น (la perte d'une distinction) และการไม่ออกเสียง (l'élimination progressive) ของหน่วยเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ɲ/ โดยผู้พูดจำนวนมากได้แทนที่หน่วยเสียง /ɲ/ ด้วยเสียง [nj] เช่นในคำว่า accompagner และจากการสำรวจของ Martinet และ Walter (cité par Ongrabieb, 1974-1975, pp. 162-163) เสียง [ɲ] มีแนวโน้มว่าจะหายไปและจะแทนที่ด้วยเสียง [n + j] ในตำแหน่งกลางคำ ซึ่งข้อสังเกตนี้เป็นที่ยอมรับของนักสัทศาสตร์และนักภาษาศาสตร์อีกหลายท่าน อาทิ Malmberg (1972, p. 152), Wioland (1991, p. 11), Léon (1972, p. 119), Grammont (1954, p. 64) และ Cartons (1974, p. 156)

จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหน่วยเสียง /ɲ/ นี้ของนักศึกษาไทยชั้นปีที่ 3 และ 4 วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยใช้กระบวนการแจกแจงเสียง (la distribution) ตามตำแหน่งของคำและโครงสร้างพยางค์ ตามวิธีวิเคราะห์เชิงสัทวิทยา เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการออกเสียง

[ɲ] ของนักศึกษา โดยไม่พิจารณาในส่วนของพยางค์เน้นเสียง (la position accentuée) และไม่เน้นเสียง (la position inaccentuée) และทำนองเสียงต่าง ๆ (l'intonation)

สมมุติฐานของการศึกษา

- หน่วยเสียง /ɲ/ มีปรากฏในทุกตำแหน่งของคำ กล่าวคือ ตำแหน่งต้นคำ กลางคำ และท้ายคำ ทั้งในโครงสร้างพยางค์เปิดและปิด ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดข้อผิดพลาดในการผลิตเสียง [ɲ] ของนักศึกษามากน้อยเพียงใด

- จากข้อผิดพลาดในการออกเสียง [ɲ] ในบางตำแหน่งของคำและในบางโครงสร้างพยางค์ นักศึกษาแทนเสียง [ɲ] ด้วยเสียงใด

การเก็บข้อมูล

เนื้อเรื่องที่นำมาใช้ให้นักศึกษาอ่านเพื่อวิเคราะห์หน่วยเสียง /ɲ/ ในงานวิจัยนี้ จะเป็นเนื้อเรื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเอง (le corpus fabriqué) เนื่องจากตัวบทเนื้อเรื่องที่บรรจุคำที่มีหน่วยเสียง /ɲ/ ในทุกตำแหน่งของคำและในโครงสร้างพยางค์ทั้งพยางค์ปิดและพยางค์เปิดนั้นมีไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์เสียงที่ต้องการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างตัวบทเนื้อเรื่องโดยหาคำที่มีหน่วยเสียง /ɲ/ ปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 40 คำ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการวิเคราะห์หน่วยเสียงนี้อย่างละเอียด และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยประกอบด้วยนักศึกษาชายจำนวน 2 คน นักศึกษาหญิงจำนวน 2 คน ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 และ 4 ขณะกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2545 วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เหตุที่เลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ก็เพราะได้ศึกษาสัทศาสตร์และสัทวิทยาภาษาฝรั่งเศสมาแล้ว การเลือกกลุ่มตัวอย่างนอกจากตั้งอยู่บนความแตกต่างระหว่างเพศแล้ว ยังตั้งอยู่บนความแตกต่างทางถิ่นกำเนิดของนักศึกษาและประสบการณ์ในประเทศฝรั่งเศสอีกด้วย

การอัดเสียงนักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 คน กระทำในห้องอัดเสียง ชั้น 7 ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2546 โดยไม่มีการบอกวัตถุประสงค์ของการอัดเสียงแก่นักศึกษาเพื่อให้ได้รับผลการออกเสียงที่แท้จริง แต่จะให้เวลานักศึกษาเตรียมตัวก่อนอัดเสียงประมาณ 5 นาที

การถอดแถบบันทึกเสียงกระทำแบบสัทวิทยาและสัทศาสตร์เพื่อให้เห็นข้อผิดพลาดในการออกเสียงของนักศึกษาอย่างชัดเจน สัทอักษรที่ผู้วิจัยใช้คือสัทอักษรตามระบบของสัทอักษรสากล คือ Alphabet Phonétique International (A.P.I.)

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์หน่วยเสียง /ɲ/ ผู้วิจัยต้องแยกแยะระหว่างลักษณะธรรมชาติของเสียงและหน้าที่ของเสียง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้บางขั้นตอนของกระบวนการทางสัทศาสตร์ (la phonétique) ที่ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ในการวิเคราะห์ หรือที่เรียกว่าสรีรสัทศาสตร์ (la phonétique phisiologique ou articulatoire) เพื่อศึกษาลักษณะธรรมชาติของเสียง [ɲ] และใช้กระบวนการแจกแจงเสียง (la distribution) ตามตำแหน่งของคำและโครงสร้างพยางค์ตามวิธีวิเคราะห์เชิงสัทวิทยาเพื่อศึกษาหน้าที่ของเสียงและวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการออกเสียง [ɲ] ของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์การออกเสียง [ɲ] ของนักศึกษาโดยแบ่งเป็นข้อความ (l'énoncé) เพื่อให้พิจารณาได้อย่างชัดเจนว่าเสียง [ɲ] ในบริบทที่แตกต่างกันก่อให้เกิดข้อผิดพลาดในการออกเสียงหรือไม่ การแบ่งข้อความนั้นแบ่งตามการหยุดของกลุ่มจังหวะภายในประโยคและท้ายประโยค

ผลการวิเคราะห์การออกเสียง [ɲ] ของนักศึกษาในตำแหน่งต้นคำ กลางคำ และท้ายคำ ในพยางค์เปิดและพยางค์ปิดจำแนกได้ 170 กรณี

ในที่นี้จะเสนอเฉพาะตัวอย่างการวิเคราะห์การออกเสียง [ɲ] ของนักศึกษาเพียง 4 ตัวอย่างเท่านั้น

ตัวย่อ IN1 2 3 4 หมายถึง นักศึกษาคนที่ 1 2 3 4 ตามลำดับ

1. หน่วยเสียง [ɲ] ในตำแหน่งต้นคำ พยางค์เปิด

- นำหน้าสระโอษฐชะหลัง กึ่งเปิด ห่อริมฝีปาก /ɔ/ ในข้อความ

C'est de la gnognote.

/se də la ɲɔɲɔt/

IN1 [se də la kɔk | nɔt kɔ | kɔt //]

IN2 [se də la | se də la nɔk nɔk se də la nɔknɔt //]

IN3 [se də la | ɲɔɲɔt //]

IN4 [se də la kɔjɔt //]

จากข้อความนี้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 คนออกเสียงคำที่ศึกษาแตกต่างกันออกไป นักศึกษา 3 คนทำการหยุดโดยการเงียบ (les pauses vides) หน้าคำที่ศึกษา และนักศึกษา 2 คนทำการหยุดโดยการออกเสียงซ้ำพยางค์หรือกลุ่มคำ (les pauses sonores)

นักศึกษาคนที่ 1 ออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งต้นคำเป็น [k] ถึง 2 ครั้ง แสดงว่าเขามั่นใจว่ารูปเขียน gn ในตำแหน่งต้นคำออกเสียงเป็น [k] แต่สิ่งที่เขาลังเลคือ รูปเขียน gn ในตำแหน่งกลางคำ เพราะเขาทำการหยุดโดยการเงียบแล้วค่อยออกเสียง ครั้งแรกออกเสียง [kn] ครั้งที่สองออกเสียง [k] ผู้วิจัยเห็นว่ารูปเขียนมีผลต่อการออกเสียง รูปเขียน gn เป็นพยัญชนะ 2 ตัว ที่สามารถออกเสียงเป็น [ɲ] และ [gn] นักศึกษามักออกเสียงตามรูปพยัญชนะที่เห็นคือ [kn] และการที่นักศึกษาไม่ออกเสียง [g] ก็เพราะเป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย

นักศึกษาคนที่ 2 ลังเลในการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งต้นคำและกลางคำโดยออกเสียงซ้ำกลุ่มคำ C'est de la ที่นำหน้าคำที่ศึกษาและซ้ำพยางค์แรกของคำที่ศึกษา แต่อย่างไรก็ตามการหยุดนี้ก็ไม่สามารถช่วยให้ออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่านักศึกษาคนนี้ไม่รู้จักคำที่อ่าน

นักศึกษาคนที่ 3 เป็นคนเดียวที่สามารถออกเสียง [ɲ] ได้โดยทำการหยุดหน้าคำที่ศึกษา การหยุดของนักศึกษาคนนี้ต่างจากนักศึกษาคนที่ 1 และ 2 เพราะเขารู้ว่าต้องออกเสียง [ɲ] และพยายามที่จะออกเสียง

นักศึกษาคนที่ 4 ไม่ได้ทำการหยุดใด ๆ เลย โดยออกสียง [k] ในตำแหน่งต้นคำเนื่องจากการพิจารณาแค่รูปเขียน g ต้นคำและไม่ได้พิจารณารูปเขียน n ที่อยู่ติดกัน ส่วนในตำแหน่งกลางคำออกเสียงเป็น [j] เนื่องจากเสียงนี้มีวิธีการออกเสียงและฐานที่เกิดเสียงแบบเดียวกับ [ɲ] จะต่างกันตรงลักษณะนาสิกที่ [j] ไม่มี นักศึกษามีแนวโน้มที่จะออกเสียง [j] ซึ่งสามารถพบได้ในภาษาแม่ของนักศึกษาและออกเสียงง่ายกว่า [ɲ] ขณะการออกเสียง อากาศผ่านแค่ทางช่องปาก แต่คำถามที่เกิดขึ้นคือ ทำไมนักศึกษาไม่ออกเสียง [k] หรือ [j] ทั้ง 2 ตำแหน่ง มันเป็นไปได้ว่านักศึกษาไม่แน่ใจในการออกเสียง [ɲ] หรือไม่ได้ตั้งใจในขณะออกเสียง

ผู้วิจัยเห็นว่าจากคำ gnognote ที่ศึกษานี้มีเพียงนักศึกษาคนเดียวที่สามารถออกเสียง [ɲ] ได้ ที่เหลือออกเสียง [k] และ [n] ต้นคำ และกลางคำออกเสียงเป็น [k] [kn] และ [j]

2. หน่วยเสียง /ɲ/ ในตำแหน่งกลางคำ พยางค์เปิด

- ตามหลังสระโอษฐชะหน้า ปิด ไม่ห่อริมฝีปาก /i/

นำหน้าสระโอษฐชะหน้า เปิด ไม่ห่อริมฝีปาก /a/ ในข้อความ

Elle respecte tous les panneaux de signalisation

/ɛl Rɛspɛkt tu le pano də siɲalizasjõ/

IN1 [ɛl Rɛspɛkt tu le pano də siɲi siɲalizasjõ /]

IN2 [ɛl Rɛspɛk tu le pano də sikna əm siknalisasjõ /]

IN3 [ɛ lespeks tu le pano də siknalisasjõ /]

IN4 [ɛl Respek tu le pano də salifikasjõ /]

จากข้อความนี้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 คนออกเสียงคำที่ศึกษาในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป นักศึกษา 2 คนทำการหยุดโดยการออกเสียงซ้ำพยางค์

นักศึกษาคนที่ 1 เป็นคนเดียวที่ออกเสียง [ɲ] ได้ ตอนแรกที่ออกเสียงเป็น [siɲi] แล้วหยุด เพราะรู้ว่าออกเสียงสระผิดจึงออกเสียงใหม่ การหยุดตรงนี้มิใช่เกิดจากการไม่รู้จักเสียงหรือการลังเล แต่เป็นการหยุดเพื่อแก้ไขเสียงที่ออกผิด

นักศึกษาคนที่ 2 และ 3 ออกเสียง [kn] แทนที่ [ɲ] ทั้งนี้เนื่องจากรูปเขียนของคำ signalisation คล้ายกับรูปเขียนของคำภาษาอังกฤษ signal ที่ออกเสียงว่า /signəl/ (Oxford Advanced Learner's Dictionary, 1995, p.1100)

เป็นไปได้ว่าการออกเสียงแบบภาษาอังกฤษก่อให้เกิดความผิดพลาดในการออกเสียงคำที่ศึกษา กลุ่มเสียง [kn] ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า นักศึกษาไม่สามารถออกเสียง [g] ก้องที่ไม่มีในภาษาไทย

นักศึกษาคนที่ 4 ออกเสียงคำที่ศึกษาแบบไม่ได้ตั้งใจเป็น [salifikasjõ]

ผู้วิจัยเห็นว่าจากคำ signalisation ที่ศึกษานี้มีเพียงนักศึกษาคนเดียวที่สามารถออกเสียง [ɲ] ได้ ที่เหลือออกเสียง [kn] และเสียงที่แตกต่างจากเสียงที่อ่านอย่างสิ้นเชิง

3. หน่วยเสียง /ɲ/ ในตำแหน่งกลางคำ พยางค์ปิด

- อยู่ระหว่างสระโอษฐชะหน้า เปิด ไม่ห่อริมฝีปาก /a/ ในข้อความ

où se trouvent des bagnards,

/u sə tRuv de baɲaR/

IN1 [u sə tRuv de baɲa:R /]

IN2 [u sə tRuv de bɛnja:R /]

IN3 [u sə tRuv de banjat /]

IN4 [u sə tRuv de banja:t /]

จากข้อความนี้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 คนออกเสียงคำที่ศึกษาในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป นักศึกษาคนที่ 1 เป็นคนเดียวที่ออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง

นักศึกษาคนที่ 2, 3 และ 4 แทนที่ [ɲ] ด้วยเสียง [nj] นักศึกษาคนที่ 2 ไม่สามารถออกเสียงสระ [a] ในพยางค์แรกของคำ bagnards และแทนที่ด้วยเสียง [ɛ] ด้วยความไม่ตั้งใจ ส่วนนักศึกษาคนที่ 3 และ 4 ไม่สามารถออกเสียง [R] ท้ายคำและแทนที่ด้วยเสียง [t] เนื่องจากมีรูปเขียนหลายตัวในตำแหน่งท้ายคำ rds พวกเขาไม่ได้พิจารณารูปเขียน r ส่วนรูปเขียน s ที่แสดงความเป็นพหูพจน์ก็ไม่ต้องออกเสียง นักศึกษาพิจารณาเพียงรูปเขียน d ที่ในภาษาไทยออกเสียงเป็น [t] ดังที่ Debyser (1969, p. 19) ได้กล่าวไว้ว่าพยัญชนะท้ายในภาษาไทยมักจะถูกลดความก้องของเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง [b] และ [d] ที่ถูกลดเสียงเป็น [p] และ [t]

ผู้วิจัยเห็นว่าจากคำ bagnards ที่ศึกษานี้มีเพียงนักศึกษาคนเดียวที่สามารถออกเสียง [ɲ] ได้ ที่เหลือออกเสียง [nj]

4. หน่วยเสียง /ɲ/ ในตำแหน่งท้ายคำ พยางค์ปิด

- ตามหลังสระโอษฐชะหน้า ปิด ไม่ห่อริมฝีปาก /i/ ในข้อความ

un couple de cygnes nage sur l'étang.

/œ̃ kupl də siɲ naʒ syR letɑ̃/

IN1 [œ̃ kupl də sikl na:ʃ su letɑ̃ //]

IN2 [œ̃ kupl də sin na:ʃ su leta:ʃ //]

IN3 [œ̃ kupl də zin na.ʃ su letɑ̃ //]

IN4 [œ̃ kupl də sin na.ʃ su letɑ̃ //]

จากข้อความนี้ไม่มีนักศึกษากลุ่มตัวอย่างคนใดที่ออกเสียงคำที่ศึกษาได้อย่างถูกต้อง

นักศึกษาคนที่ 1 แทนที่ [ɲ] ด้วยเสียง [kl] ด้วยความไม่ตั้งใจ

นักศึกษาคนที่ 2, 3 และ 4 แทนที่ [ɲ] ด้วยเสียง [n] ด้วย 2 เหตุผลด้วยกัน เหตุผลแรกคือนักศึกษาไม่รู้จักคำที่ศึกษา cygnes และพิจารณาแค่รูปเขียนท้ายคำ ne สำหรับเสียง [n] โดยไม่ได้ตระหนักถึงรูปเขียน g เลย เหตุผลที่สองคือ มันเป็นไปได้ว่าการผลิตเสียง [n] ในคำ cygnes ช่วยในการออกเสียงคำ nage ที่ตามหลัง ผู้วิจัยได้เรียกลักษณะดังกล่าวว่าการกลมกลืนเสียงของฐานที่เกิดเสียง (l'assimilation de lieu d'articulation) สำหรับพยัญชนะนาสิกที่อยู่ติดกัน ดังที่ Monique และ Pierre Léon (1997, p. 61) ได้เขียนไว้ในงาน *La prononciation du français* ในข้อความนี้ [ɲ] ท้ายคำถูกกลืนเสียงโดย [n] ต้นคำ นอกจากนี้ Troubetskoy (cité par Yaguello, 1991, p. 52) ได้ระบุไว้ใน *Principes de phonologie* ว่าหน่วยเสียงที่อยู่ติดกันแต่ต่างกันเพียงสัทลักษณ์เดียวมีแนวโน้มที่จะเกิดการกลมกลืนเสียงกัน หน่วยเสียง /ɲ/ และ /n/ เสียงระเบิด นาสิก ก้อง ต่างกันเพียงฐานที่เกิดของเสียง คือ /ɲ/ เกิดที่เพดานแข็ง และ /n/ เกิดที่ฟันบนหรือปุ่มเหงือก

ผู้วิจัยเห็นว่าจากคำ cygnes ไม่มีนักศึกษาคนใดออกเสียง [ɲ] ได้เลยและแทนที่ด้วยเสียง [kl] และ [n]

การวิเคราะห์ผล

1. ผลการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งต้นคำ พยางค์เปิด

- นักศึกษาสามารถออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง (16.67%) ที่เหลือออกเสียงเป็น [k] (33.33%), [j] (16.67%), [n] (16.67%), [g] (8.33%) และ [kR] (8.33%)

- สระที่ตามหลังเสียง [ɲ] แม้จะเป็นสระนาสิกก็ไม่ได้มีบทบาทช่วยให้ออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง เพราะสาเหตุของการออกเสียงผิดในตำแหน่งต้นคำมาจากการแทรกแซงของตัวเขียนในภาษาฝรั่งเศส (l'interférence de la graphie française) การแทรกแซงของการออกเสียงในภาษาไทย (l'interférence de la prononciation thaïe) และการไม่รู้จักเสียง [ɲ] หรือคำที่มีหน่วยเสียง [ɲ]

ผู้วิจัยสรุปผลการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งต้นคำ พยางค์เปิดไว้ด้วยตารางดังนี้

Corpus			การออกเสียงของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง					
โครงสร้างพยางค์	**ตำแหน่งของ /ɲ/**	**คำที่ศึกษา**	[ɲ]	[n]	[j]	[k]	[g]	[kR]
เปิด	/-õ/	**gn**on	1	1	0	1	0	1
	/-ã/	**gn**angnan	0	0	2	1	1	0
	/-ɔ/	**gn**ognote	1	1	0	2	0	0

2. ผลการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งกลางคำ พยางค์เปิด

- นักศึกษาสามารถออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง (42.86 %) ที่เหลือออกเสียงเป็น [nj] (16.07 %), [n] (14.29 %), [j] (12.49 %), [kn] (7.14 %), [Rn] (1.79 %), [g] (1.79 %), [k] (1.79 %) และ [-][2] (1.79 %)

- สระที่แวดล้อมเสียง [ɲ] อาทิ i-e, i-ə, i-ɔ และ a-o มีส่วนช่วยให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง 3-4 คน ออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง นอกจากนี้การออกเสียงถูกต้องอาจเป็นเพราะนักศึกษารู้จักคำที่มีเสียง [ɲ] ก็ได้ ในทางตรงข้ามเสียง [ɲ] ในแวดล้อม ã-ã, i-a, a-i, a-e และ y-õ เป็นแวดล้อมที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สามารถออกเสียง [ɲ] ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าเสียงแวดล้อมเสียง [ɲ] ไม่น่าจะมีบทบาทสำคัญต่อการออกเสียงถูกและผิด ผู้วิจัยเห็นจากเสียง [i] และ [y] สระปิดที่มีฐานที่เกิดของเสียงใกล้เคียงกับ [ɲ] เพดานแข็ง บ้างก็ช่วยให้ออกเสียง [ɲ] ถูก บ้างก็ไม่ได้ช่วยอะไร ส่วนเสียง [a] สระเปิดที่มีฐานที่เกิดของเสียงห่างไกลจาก [ɲ] เพดานแข็ง ก็ไม่ได้หมายความว่าเป็นสาเหตุของการออกเสียงผิด เพราะสาเหตุหลักของการออกเสียงไม่ถูกต้องในตำแหน่งกลางคำพยางค์เปิด มาจากการแทรกแซงของตัวเขียนในภาษาฝรั่งเศส การแทรกแซงของตัวเขียนและการออกเสียงในภาษาอังกฤษ การแทรกแซงของการออกเสียงในภาษาไทย การแทนที่เสียง [ɲ] ด้วยเสียงใกล้เคียงคือ [nj] และความไม่ตั้งใจในการออกเสียง

ผู้วิจัยสรุปผลการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งกลางคำ พยางค์เปิดไว้ด้วยตารางดังนี้

[2] [-] หมายความว่า นักศึกษาไม่สามารถออกเสียงคำที่มีหน่วยเสียง [ɲ] และแทนที่คำนั้นด้วยเสียงที่แตกต่างจากเสียงที่อ่านอย่างสิ้นเชิง

Corpus			การออกเสียงของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง								
โครงสร้างพยางค์	**ตำแหน่งของ /ɲ/**	**คำที่ศึกษา**	[ɲ]	[nj]	[n]	[j]	[kn]	[Rn]	[k]	[g]	[-]
เปิด	/-ã/ - /-ã/	gnan**gn**an	1	0	0	1	0	0	1	1	0
	/i/ - /e/	rechi**gn**er	3	1	0	0	0	0	0	0	0
	/i/ - /ə/	vi**gn**eron	4	0	0	0	0	0	0	0	0
	/i/ - /a/	si**gn**alisation	1	0	0	0	2	0	0	0	1
		si**gn**aler	1	1	0	0	1	1	0	0	0
	/i/ - /o/	si**gn**aux	2	1	0	0	1	0	0	0	0
	/i/ - /ɔ/	cli**gn**otant	3	0	1	0	0	0	0	0	0
	/e/ - /e/	arai**gn**ée	2	1	0	1	0	0	0	0	0
	/a/ - /i/	ma**gn**ifique	0	0	4	0	0	0	0	0	0
		compa**gn**ie	0	0	3	1	0	0	0	0	0
	/a/ - /e/	ga**gn**é	1	3	0	0	0	0	0	0	0
	/a/ - /o/	**agn**eau	3	1	0	0	0	0	0	0	0
	/y/ - /õ/	bru**gn**on	1	1	0	2	0	0	0	0	0
	/R/ - /õ/	lor**gn**on	2	0	0	2	0	0	0	0	0

3. ผลการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งกลางคำ พยางค์ปิด

- นักศึกษาสามารถออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง (38.70 %) ที่เหลือออกเสียงเป็น [nj] (27.42 %), [j] (11.29%), [kn] (11.29 %), [n] (9.68%) และ [k] (1.61%)

- เสียง [ɲ] ในแวดล้อม i-ɔ, ɛ-a และ ɔ-a เป็นแวดล้อมที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง ซึ่งความสำคัญไม่ได้อยู่ที่เสียงแวดล้อม แต่อยู่ที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างรู้จักเสียง [ɲ] ในคำที่ศึกษา ส่วนเสียงแวดล้อมที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สามารถออกเสียง [ɲ] ได้ คือ i-a, i-u, a-ø, a-ɛ, a-a และ ɔ-ɔ ในตำแหน่งกลางคำ พยางค์ปิดนี้ก็เช่นเดียวกับในตำแหน่งกลางคำ พยางค์เปิด ที่เสียงแวดล้อมเสียง [ɲ] ไม่น่าจะมีบทบาทสำคัญต่อการออกเสียงถูกและผิด เพราะสาเหตุหลักของการออกเสียงผิดมาจากการแทรกแซงของตัวเขียนในภาษาฝรั่งเศส การแทรกแซงของตัวเขียนและการออกเสียงในภาษาอังกฤษ การแทรกแซงของการออกเสียงในภาษาไทย การแทนที่เสียง [ɲ] ด้วยเสียงใกล้เคียงคือ [nj] และการไม่รู้จักเสียง [ɲ] หรือคำที่มีเสียง [ɲ]

ผู้วิจัยสรุปผลการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งกลางคำ พยางค์ปิดไว้ด้วยตารางดังนี้

Corpus			การออกเสียงของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง					
โครงสร้างพยางค์	**ตำแหน่งของ /ɲ/**	**คำที่ศึกษา**	[ɲ]	[nj]	[n]	[j]	[k]	[kn]
เปิด	/i/ - /ɛ/	vi**gn**ette	2	0	2	0	0	0
	/i/ - /a/	si**gn**al	1	1	0	0	0	2
		i**gn**are	2	0	0	1	0	1
	/i/ - /u/	pi**gn**ouf	0	0	2	1	0	1
	/i/ - /ɔ/	mi**gn**onne	1	1	0	2	0	0
		gui**gn**ol	2	1	0	1	0	0
		vi**gn**oble	3	1	0	0	0	0
		i**gn**oble	3	1	0	0	0	0
	/ɛ/ - /a/	bai**gn**oire	3	0	0	0	0	1
	/a/ - /ø/	monta**gn**euse	0	4	0	0	0	0
	/a/ - /ɛ/	A**gn**ès	0	2	2	1	0	0
	/a/ - /a/	ba**gn**ard	1	3	0	0	0	0
	/a/ - /ɔ/	ba**gn**ole	2	2	0	0	0	0
	/ɔ/ - /a/	co**gn**ac	3	1	0	0	0	0
	/ɔ/ - /ɔ/	gno**gn**ote	1	0	0	1	1	2

4. ผลการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งท้ายคำ พยางค์ปิด

- นักศึกษาสามารถออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง (35%) ที่เหลือออกเสียงเป็น [n] (62.5%) และ [kl] (2.5%)

- สระที่นำหน้าเสียง [ɲ] ไม่ได้มีบทบาทช่วยให้ออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้อง เพราะสาเหตุของการออกเสียงผิดในตำแหน่งท้ายคำ มาจากการแทรกแซงของตัวเขียนในภาษาฝรั่งเศส ความหย่อนยานของหลังลิ้นในตำแหน่งท้ายคำที่เป็นตำแหน่งด้อย และความไม่ตั้งใจในการออกเสียง

ผู้วิจัยสรุปผลการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งท้ายคำ พยางค์ปิดไว้ด้วยตารางดังนี้

Corpus			การออกเสียงของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง		
โครงสร้างพยางค์	**ตำแหน่งของ /ɲ/**	**คำที่ศึกษา**	[ɲ]	[n]	[kl]
ปิด	/i-/	**cygne**	0	3	1
		vigne	1	3	0
		ligne	1	3	0
	/ɛ-/	**baigne**	2	2	0
	/a-/	accompa**gne**	1	3	0
		éloi**gne**nt	0	4	0
	/ɔ-/	Boulo**gne**	2	2	0
		gro**gne**	3	1	0
		Bourgo**gne**	2	2	0
		ivro**gne**	2	2	0

โดยสรุปแล้ว ถ้าพิจารณาจากโครงสร้างพยางค์ การออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้องในพยางค์เปิด (38.24%) มีความใกล้เคียงกับในพยางค์ปิด (37.25%) แต่ความแตกต่างกันอยู่ที่จำนวนและความหลากหลายของเสียงแปรของ [ɲ] ที่จะพบได้มากในพยางค์เปิด

ถ้าพิจารณาจากตำแหน่งของคำ การออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้องในตำแหน่งต้นคำ (16.67%) ในตำแหน่งกลางคำ (40.68%) และในตำแหน่งท้ายคำ (35%) ได้แสดงให้เห็นว่าเสียง [ɲ] ในตำแหน่งต้นคำออกเสียงยากที่สุดตามด้วยตำแหน่งท้ายคำและกลางคำ แต่อย่างไรก็ตามในตำแหน่งกลางคำ ผู้วิจัยได้พบจำนวนของเสียงแปรมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบฝึกหัดการออกเสียง [ɲ] ในภาษาฝรั่งเศส

จากข้อผิดพลาดในการออกเสียงของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแบบฝึกหัดเพื่อแก้ไขการออกเสียง [ɲ] ให้ถูกต้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานทางสัทศาสตร์แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างแบบฝึกหัดการออกเสียงนั้นมักมีหลักใหญ่ ๆ 2 หลัก คือ การฟัง (la perception) และการออกเสียง (la prononciation)

การฟังนั้นประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การให้ผู้เรียนฟังความแตกต่างของเสียงที่ศึกษา (la distinction des sons) และทำความรู้จักกับเสียงที่ศึกษามากขึ้น (la reconnaissance des sons) ผู้เรียนฟังรายการคำที่มีเสียง [ɲ]

ในทุกตำแหน่ง และให้ฟังรายการคำที่มีเสียงอื่น ๆ ที่ผู้เรียนมักใช้แทนที่เสียง [ɲ] เช่น [k], [g], [n] และ [j] ในตำแหน่งต้นคำ [nj] และ [kn] ในตำแหน่งกลางคำ และ [n] ในตำแหน่งท้ายคำ จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยใช้ข้อผิดพลาดของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมาสร้างเป็นแบบฝึกหัด และสุดท้ายให้ผู้เรียนฟังรายการคำที่มีเสียง [ɲ] และเสียงที่เป็นปัญหาในคราวเดียวกันเพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังและแยกแยะความแตกต่างของเสียงที่ศึกษาและเสียงที่มักออกผิด หลังจากนั้นผู้สอนออกเสียงคำใดก็ได้ในรายการคำ แล้วให้ผู้เรียนระบุว่าเป็นเสียงใด ในขั้นตอนนี้ผู้สอนสามารถอธิบายวิธีการออกเสียงที่ศึกษาให้แก่ผู้เรียนพร้อมแสดงภาพประกอบที่บอกตำแหน่งที่เกิดเสียง

ส่วนวิธีฝึกการออกเสียง [ɲ] นั้นประกอบด้วย 2 ขั้นตอนเช่นกัน คือ การอ่านตามผู้สอน (la répétition) และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการฝึกออกเสียง (la transformation) ผู้เรียนอ่านคำที่ศึกษาตามผู้สอน หลังจากนั้นผู้สอนสามารถสร้างแบบฝึกหัดเองเพื่อฝึกการออกเสียง อาทิ ผู้สอนออกเสียงคำที่ศึกษาโดยที่ไม่ออกเสียง [ɲ] และให้ผู้เรียนเติมเสียง [ɲ] เข้าไปเอง เช่น

õ > ɲõ,	kõ-pa-i > kõ-pa-ɲi,
si-al > si-ɲal,	bɛ > bɛɲ

และสุดท้ายผู้เรียนอ่านประโยคที่มีเสียง [ɲ] ตามผู้สอน การออกเสียงเป็นประโยคช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกออกเสียงในบริบทที่มีเสียงอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พบวิธีการแก้ไขเสียง [ɲ] ที่ Sunsurattikul (1974, pp. 164-165) ได้เสนอไว้ คือ ขั้นแรกให้ผู้เรียนฟังเสียงและตามด้วยการออกเสียงคำที่มีเสียง [ɲ] ระหว่างสระ [i] และสระหน้าตัวอื่น ๆ ต่อมาเป็นการออกเสียง [ɲ] ท้ายคำที่นำหน้าด้วย [i] และ [ɲ] ที่ไม่ได้อยู่ติดกับ [i] แต่กับสระหน้าตัวอื่น ๆ และกับสระหลังตามลำดับ ขั้นตอนสุดท้ายคือการแก้ไขการออกเสียง [ɲ] ในตำแหน่งต้นคำที่พบได้ยากมาก

จากขั้นตอนเหล่านี้ผู้วิจัยสามารถเลือกใช้บางขั้นตอนที่เหมาะกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเท่านั้น นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนมากสามารถออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้องในตำแหน่งกลางคำพยางค์เปิดและปิดในเสียงแวดล้อม i-e, i-ə, i-ɔ, ɛ-a, a-o และ ɔ-a ดังนั้นในตำแหน่งกลางคำผู้วิจัยสามารถตามขั้นตอนการแก้ไขเสียงของ Sunsurattikul โดยเริ่มจากการแก้ไขการออกเสียง [ɲ] ระหว่างสระ [i] และสระหน้าตัวอื่น ๆ และสระหลังตามลำดับ ส่วนการแก้ไขการออกเสียง [ɲ] ท้ายคำที่เริ่มด้วยเสียง [ɲ] นำหน้าด้วย [i] ผู้วิจัยไม่สามารถตามขั้นตอนของ Sunsurattikul ได้เพราะนักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่สามารถออกเสียง [ɲ] ได้ถูกต้องหลังสระ [i] แต่จะออกเสียงถูกเมื่อตามหลัง [ɛ] และ [ɔ] ดังนั้นในตำแหน่งท้ายคำ ผู้วิจัยได้ตระหนักว่าการแก้ไขการออกเสียงผิดของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในงานของผู้วิจัยนั้น ควรเริ่มจากเสียงที่นักศึกษาออกเสียงผิดน้อยที่สุดก่อน ซึ่งจะง่ายในการแก้ไขมากกว่า คือ [ɲ] หลังสระ [ɛ] และ [ɔ] ส่วนการแก้ไขอันดับสุดท้ายคือ [ɲ] ในตำแหน่งต้นคำที่มีจำนวนคำศัพท์น้อยมาก และแทบจะไม่มีนักศึกษากลุ่มตัวอย่างคนใดที่ออกเสียงได้ถูกต้อง

ผู้วิจัยเชื่อว่าขั้นตอนการแก้ไขการออกเสียง [ɲ] ข้างต้นนี้เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามแบบฝึกหัดที่เสนอเป็นเพียงตัวอย่างการแก้ไขเสียงที่ศึกษาเท่านั้น ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสสามารถนำไปปรับใช้ให้เข้ากับข้อผิดพลาดที่เกิดกับผู้เรียนของตน

บทสรุป

จากการวิเคราะห์หน่วยเสียง /ɲ/ จะเห็นได้ว่าหน่วยเสียงนี้สร้างปัญหาในการออกเสียงต่อนักศึกษาไทยในทุก ๆ ตำแหน่งของคำและโครงสร้างพยางค์ การออกเสียงผิดก็มาจากหลาย ๆ ปัจจัย อาทิ การแทรกแซงของตัวเขียนภาษาฝรั่งเศส การแทรกแซงของภาษาอังกฤษและภาษาแม่ของนักศึกษา การวิเคราะห์เสียงนี้ช่วยให้เกิดความเข้าใจแจ่มชัดขึ้นถึงปัญหาการออกเสียงที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาไทยเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขต่อไป และยังใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยในรายละเอียดอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาการฟังหน่วยเสียง /ɲ/ ที่ผู้วิจัยยังมิได้ศึกษา

บรรณานุกรม

AURMANAROM (Sirinya), *Analyse phonologique du /ɲ/ en français des étudiants thaïs de troisième et quatrième années en majeur français de l'Université Thammasat,* Mémoire de Maîtrise-ès-lettres, Département de Français, Faculté des Arts Libéraux, Université Thammasat, 2004.

CARTON (Fernand), *Introduction à la phonétique du français.* Coll. Études, Paris, Bordas, 1974.

DEBYSER (F.), «Difficultés phonétiques des élèves thaïlandais », *Conseils pédagogiques à l'intention des professeurs de français en Thaïlande.* B.E.L.C. 1969.

GRAMMONT (Maurice), *La prononciation française.* Paris, Delagrave, 1954.

LÉON (Monique et Pierre), *La prononciation du français.* Coll. 128, Paris, Nathan, 1997.

LÉON (Pierre R.), *Prononciation du français standard.* Paris, Didier, 1972.

MALMBERG (Bertil), *Les nouvelles tendances de la linguistique.* Collection SUP, 3e éd., Paris, Presses Universitaires de France, 1972.

ONGRABIEB (Préoupayom), *Étude comparative des systèmes phonologique et phonétique du français et du thaï en vue de l'enseignement du français aux Thaïlandais,* Thèse pour le Doctorat de 3ème cycle, Université de la Sorbonne Nouvelle, Paris, 1974-1975.

Oxford Advanced Learner's Dictionary, 5th ed., China, Oxford University Press, 1995.

SUNSURATTIKUL (Amonsiri), *Difficultés phonétiques des Thaïlandais dans la réalisation du système consonantique français,* Mémoire présenté en linguistique appliquée à l'enseignement du français langue étrangère, Département de linguistique, Faculté des lettres et sciences humaines, Université de Besançon, 1974.

WALTER (Henriette), « La nasale vélaire /ŋ/ un phonème du français ? » *in : Langue française.* N°60, décembre 1983.

WIOLAND (François), *Prononcer les mots du français.* Paris, Hachette, 1991.

YAGUELLO (Marina), *En écoutant parler la langue.* Paris, Édition du Seuil, 1991.